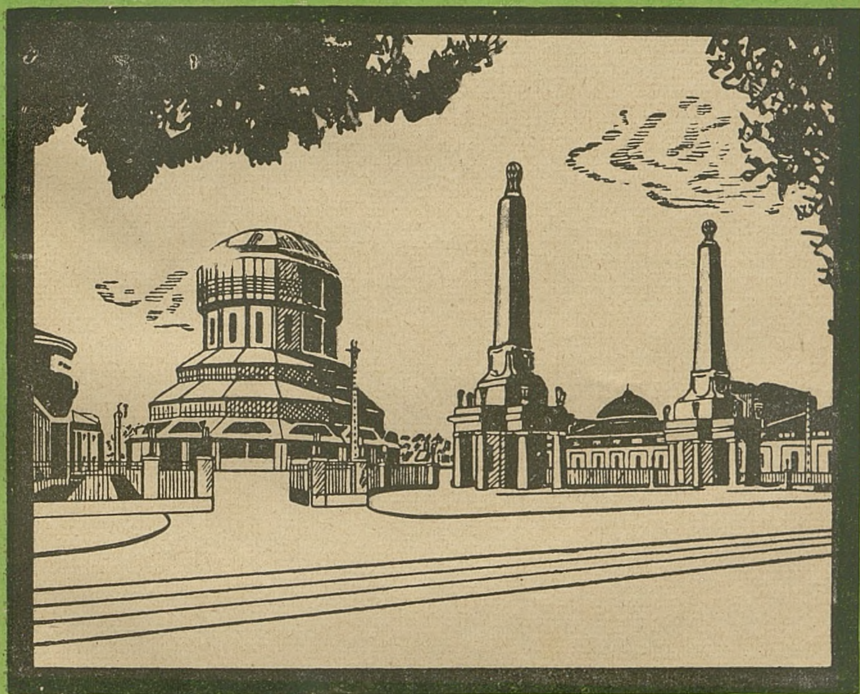
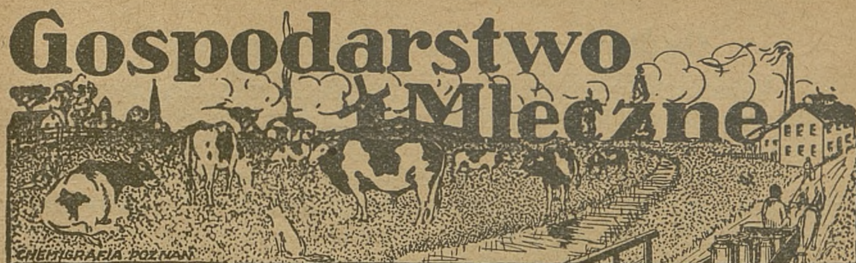
GOSPODARSTWO MLECZNE

MAJ 1929

ROK III. POZNAŃ, MAJ 1929 Nr. 5.

MIESIĘCZNIK HODOWLANO-MLECZARSKI

REDAKCJA i ADMINISTR.: POZNAŃ, GWARNA 9. :—: TELEFON 53-63.
REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY i WYDAWCA: TEOFIL S. GROUSS

Prenumerata: Rocznie 4 zł.

Dzień 16-go maja 1929 r., to wielki dzień dla kraju naszego, gdyż jest to dzień otwarcia Powszechnej Wystawy Krajowej. Jest to pierwsza, jedyna dotąd Powszechna Wystawa w Polsce. Niech każdy obywatel zrozumie, że jest ona wystąpieniem całego narodu na scenę publiczną, że jest to egzamin i sprawozdanie działalności naszej w każdej dziedzinie twórczości za czas pierwszych dziesięciu lat od ponownego wskrzeszenia porwanej nam ongiś ojczyzny. Niech cały kraj pojmie doniosłość tej chwili!

Niniejszy zeszyt Gospodarstwa Mlecznego jest poświęcony całkowicie sprawom związanym z produkcją zwierzęcą na Powszechnej Wystawie Krajowej.

REDAKCJA.

Ogólny zarys działów wystawy.

Wystawa umieszczona jest na pięciu wielkich terenach, połączonych parkami w jedną całość zamkniętą, co umożliwia zwiedzenie całości Wystawy za jednym biletem wejścia.

Łączna powierzchnia terenów obejmuje 600000 m² czyli 60 hektarów czyli 240 mórg magdeburskich. Na Wystawę prowadzi dziewięć wejść dla publiczności.

Dążono do ugrupowania materjału w ten sposób, by zwiedzający uzyskiwali możliwie najdokładniejsze pojęcie o całości naszego stanu posiadania w każdej dziedzinie życia. Dla osiągnięcia tego celu wykluczono wszelkie grupowanie się dzielnicowe wystawców, i oparto się na zasadzie ścisłej branżowości. Dla dalszego ułatwienia orjentacji dążono do tego, aby o ile to było tylko możliwem — lokować dziedziny pokrewne w bliskości, jedna przy drugiej, umożliwiając w ten sposób zwiedzającym zapoznanie się z całokształtem tej czy innej gałęzi pracy.

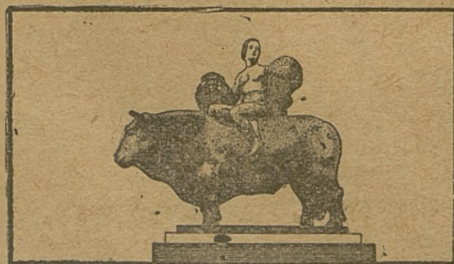
Całość materjału wystawowego podzielono na działy następujące:

1) Wystawa Rządu;
2) Wystawa samorządów;
3) Rolnictwo;
4) Przemysł, handel i rzemiosło;
5) Sztuka;
6) Wychowanie fizyczne, sporty, turystyka;
7) Emigracja.

Pozatem zwiedzających Powszechną Wystawę Krajową czeka szereg ciekawych i nieznanych dotychczas u nas atrakcyj rozrywkowych w specjalnym dziale wystawowym t. zw. „Wesołem Miasteczku“.

Obok terenu, zajętego przez „Wesołe Miasteczko“ mieścić się będzie arena, przeznaczona dla widowisk i przedstawień na wolnem powietrzu.

Dogodne urządzenia dla widzów umożliwią 11 tys. osobom równocześnie, śledzenie obfitego programu, obejmującego widowiska ranne i wieczorne.

Co mówi wicedyrektor działu rolniczego p. Szczęsny Jaxa-Bykowski o znaczeniu P. W. K. dla rolnictwa.

Rozwój produkcji rolniczej jest punktem wyjścia dla celów całego życia gospodarczego Polski, jest drogą do równowagi bilansu handlowego.

Zrozumiało to wielu ludzi, stojących nawet poza rolnictwem. Jeśli jednak zasady te mają stać się podstawą stałej i konsekwentnej polityki gospodarczej, koniecznem jest, aby zrozumienie znaczenia rolnictwa dla Polski dotarło i utrwaliło się w świadomości jaknajszerszych mas.

Potężnym środkiem do szerokiego uświadomienia w tym kierunku będzie Powszechna Wystawa Krajowa.

Syntezą naszego rolnictwa będzie dział rolniczy P. W.K., w którym zobaczymy całokształt rolnictwa w chwili obecnej, z uwzględnieniem jego dorobku naszego życia niepodległego. PWK będzie więc w pierwszym rzędzie generalnym przeglądem wszystkiego, co w tej dziedzinie w powyższym czasokresie dokonanem zostało.

Przegląd ten ściąga przedstawicieli i eksponaty rolnictwa ze wszystkich zaborów i pozwoli jego uczestnikom zapoznać się wzajemnie ze swemi pracami oraz ocenić krytycznie, drogą fachowego porównania, rezultaty swych wysiłków, aby w konsekwencji uczynić je bardziej celówemi i sprawnemi.

Intensyfikacja naszego rolnictwa zależną jest w pierwszym rzędzie od dopływu kapitału, który pozwoli usunąć resztki skutków dziejowej zawieruchy oraz przeprowadzić konieczne inwestycje.

Kapitału tego w kraju nie mamy, musimy przeto zachęcić kapitał zagraniczny, który zacznie napływać z chwilą, gdy się przekona, że rolnictwo polskie potrafi, podnosząc swą produkcję, zapewnić mu odpowiednie zyski.

W tym wypadku dział rolniczy P. W. K. dostarczy pierwszorzędnego argumentu propagandowego, przeciwstawiając rezultaty osiągnięte w najbardziej kulturalnych warsztatach, rezultatom przeciętnych gospodarstw i wykazując tem samem możliwości podniesienia produkcji, hamowanej dotychczas jedynie wielkim brakiem kapitału.

Kapitału tego w kraju nie mamy, musimy przeto zachęcić kapitał zagraniczny, który zacznie napływać z chwilą, gdy się przekona, że rolnictwo polskie potrafi, podnosząc swą produkcję, zapewnić mu odpowiednie zyski.

W tym wypadku dział rolniczy P. W. K. dostarczy pierwszorzędnego argumentu propagandowego, przeciwstawiając rezultaty osiągnięte w najbardziej kulturalnych warsztatach, rezultatom przeciętnych gospodarstw i wykazując tem samem możliwości podniesienia produkcji, hamowanej dotychczas jedynie wielkim brakiem kapitału.

Jednocześnie kapitalista zagraniczny zobaczy dane, obrazujące ogrom wysiłków rolnictwa polskiego w dziele odbudowy zniszczonych przez wojnę warsztatów oraz rezulta-

Ci, którym zawdzięczamy zorganizo-

Inż. Jerzy Müller
Architekt-projektodawca terenów zachodnich.

ty przez nie osiągnięte, co będzie najlepszym dowodem tężyzny, pracowitości i żywotności polskiego rolnika.

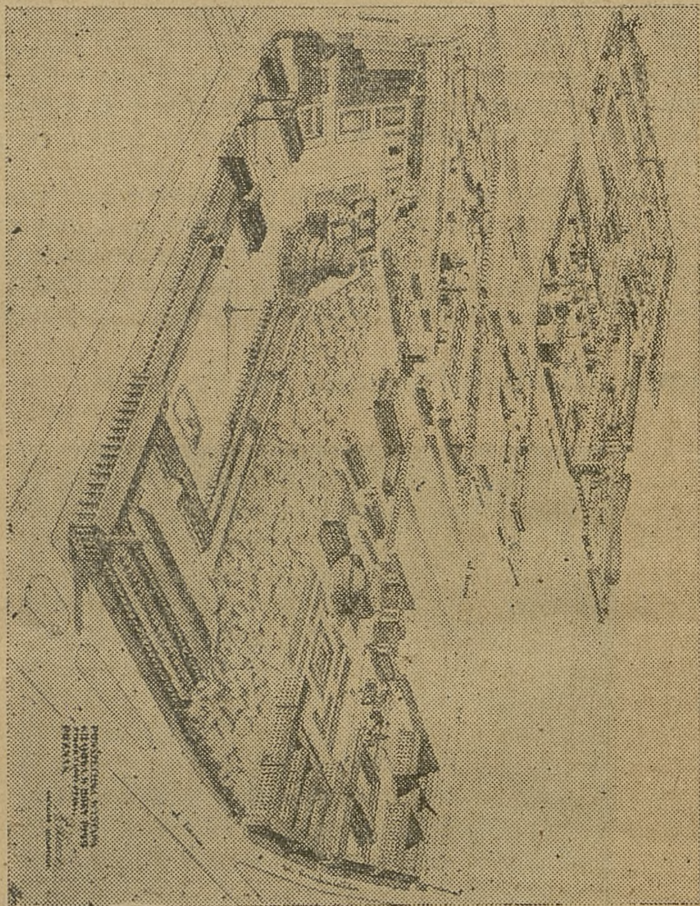
Drogą dla uzyskania pożądanego dla obu stron kontaktu, do poznania wzajemnych wymagań i możliwości będzie P. W. K., która da możność naszemu rolnictwu wejścia w bezpośrednie stosunki z przedstawicielami krajów konsumujących, a temsamem usunięcie niepożądanych pośredników i w konsekwencji zdobycia nowych a korzystnych rynków zbytu.

Widzimy więc, jak szerokie możliwości otwierają się przed polskiem rolnictwem, w związku z należytem jego przedstawieniem na P. W. K. i wierzymy, że dzień 16 maja 1929 roku będzie datą przełomową, od której zacznie się dla niego nowa era, era konsolidacji, dobrobytu i ekspansji.

wanie działu rolniczego na P. W. K.

Dr. Tadeusz Konopiński
Dyrektor Działu Rolniczego na P. W. K.

Widok terenów P. W. K. z lotu ptaka.

Powyższa rycina ujęta z lotu ptaka uwidacznia doskonale ogrom terenów Powszechnej Wystawy Krajowej. Na samym froncie widać tereny corocznych Targów Poznańskich, które zostały tak rozbudowane, że mieszczą dziś kilkakrotnie więcej budynków, niż posiadały doroczne targi. Nieco dalej widzimy tereny B, C i D i w dali tereny wystawy rolniczej E. Całość terenów wystawy ma ze sobą związek, tak że na jeden bilet zwiedzić można całą wystawę. Tereny wystawy rolniczej, zajmujące największy kompleks znajdują się na samym końcu. Tam spodziewamy się spotkać z wszystkimi naszymi czytelnikami. Dla ułatwienia orjentacji czytelników naszych, którzy zwiedzą wystawę, podajemy na stronie 10-11 specjalną mapkę rolniczego działu Wystawy.

Dział zwierzęcy na P. W. K.

PWK ma dać obraz zwiedzającym wystawę dorobku ostatnich 10-ciu lat w każdej dziedzinie i obecnego stanu posiadania. Brak działu zwierzęcego stanowiłby w tej całości ogromną lukę. Jest on podzielony na dwie części:

1) w pawilonie „Produkcji zwierzęcej" przedstawiony będzie stan hodowli wszystkich zwierząt domowych, nie wyłączając nawet gołębi pocztowych, drobnego inwentarza i pszczół,
2) wystawę żywych zwierząt domowych.

W Pawilonie „Produkcji Zwierzęcej" stoi na 1-szem miejscu z pośród licznych wystawców Centralne Towarzystwo Rolnicze i Centralny Związek Kółek Rolniczych, które opracowały całokształt hodowli koni, bydła i trzody chlewnej w postaci map Polski z okręgami ras tych gatunków zwierząt, grafikonów z rasami ogierów państwowych i ich rozmieszczeniu, różnego rodzaju zestawień, fotografji i diapozytywów. Podobnie będzie wyglądał całokształt hodowli owiec odtworzony przez Pomorską Izbę Rolniczą. Hodowla gołębi pocztowych jest przedstawiona przez Zjednoczenie Polskich Stowarzyszeń Hodowców Gołębi Pocztowych w postaci eksponatów graficznych licznych wykresów, wzorów modeli, dyplomów i t. p. nagród za długie loty. Hodowlę ryb przedstawia cały szereg towarzystw i związków rybackich ze wszystkich postaci Polski. Nie brak i firm prywatnych: A. Cieślak i St. Szykowny wystawiają miodarki i inne różne przybory pszczelarskie. Tow. Przemysłu Chem.-Farm. z Warszawy i Fabryka Chem.-Farm. „Sanator" z Bydgoszczy pokażą surowice, szczepionki i inne t. p. chemikalja. Również i dział doświadczalnictwa zootechnicznego będzie reprezentowany przez prof. Moczarskiego, a prasa działu hodowli zwierząt przez „Przegląd Hodowlany". Centr Kom. Hod. Drobiu w Polsce zamierza dać pogląd na całokształt hodowli drobnego inwentarza w Polsce, a inż. dr. J. Szuman przedstawi szereg projektów najracjonalniejszych kurników i przyrządów do hodowli drobiu. Jak z tego przeglądu jasno wynika dział produkcji zwierzęcej jest przedstawiony możliwie najwszechstronniej.

Bardziej jednak pouczającą i poglądową jest wystawa żywych zwierząt. Ponieważ jednak zwierzęta nie mogą tak długo stać na wystawie na jaki okres jest zakrojona P. W. K. (4 $^1/_2$ miesiąca), głównie z powodu braku hodowców, którzy by się na coś podobnego chcieli zgodzić, urządza się specjalne wystawy w ograniczonym czasie 4—10 dni. Aby jednak zwiedzający przybywający na P. W. K. w każdym czasie mogli podziwiać różne gatunki zwierząt domowych urządziło

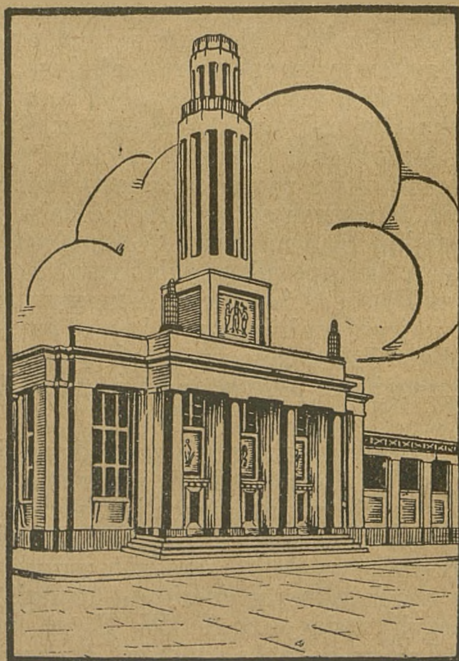
się na P. W. K. t. zw. gospodarstwo hodowlane o którym mowa jest w innym miejscu.

Na pierwszy okres idzie wystawa opasów 18 — 20 maja b. r. Ogółem zgłoszono następujące ilości opasów: bydła ca. 200 sztuk, trzody chlewnej — 60 sztuk, owiec — 50 sztuk i t. d. Wystawa ta odbędzie się poza terenami P. W. K. w Rzeźni Miejskiej przy ulicy Wielkie Garbary 7-9.

Pierwszą wystawą na terenach zachodnich P. W. K. będzie wystawa psów, w czasie od 1 — 4 czerwca b. r. Reprezentowane będą wszystkie rasy psów z wszystkich części Polski w ilości 127 sztuk. Lista zgłoszeń jeszcze dotąd nie została zamknięta. Spodziewać się należy jeszcze liczniejszego jej obesłania. Jeżeli chodzi o miejscowość pochodzenia wystawców, to Wielkopolska reprezentuje 104 psy, wojew. centralne — 15, Małopolska — 6, Kresy 2.

Na inne wystawy 29. 6. — 7. 7. zgłoszono: 900 koni, 500 sztuk bydła, 600 sztuk trzody chlewnej, 400 owiec i kilka tysięcy sztuk drobnego inwentarza.

Będzie to bezsprzecznie największa wystawa żywych zwierząt nie tylko w Polsce, lecz wystawa przewyższająca również większość wystaw zagranicznych co do liczby nadesłanych sztuk i doborowego gatunku. P. Maurer.

Krótkotrwałe wystawy zwierząt na P. W. K.

Dla tygodniowej wystawy zwierząt pobudowano specjalne hale zwierzęce, w których znajdzie pomieszczenie około 700 koni, 600 szt. bydła, 300 świń i 300 owiec. Będą również i budynki dla drobiu, gołębi, kóz, zwierząt futerkowych i doświadczalnych oraz psów.

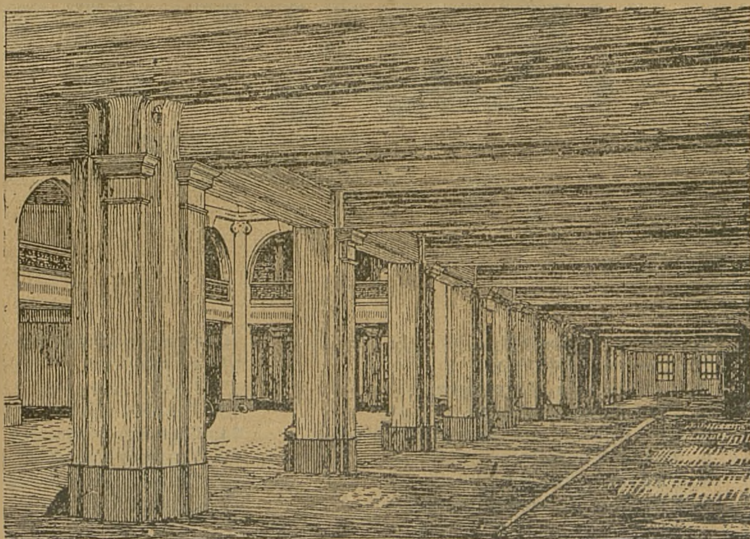
Wystawy zwierząt odbędą się w terminach następujących:

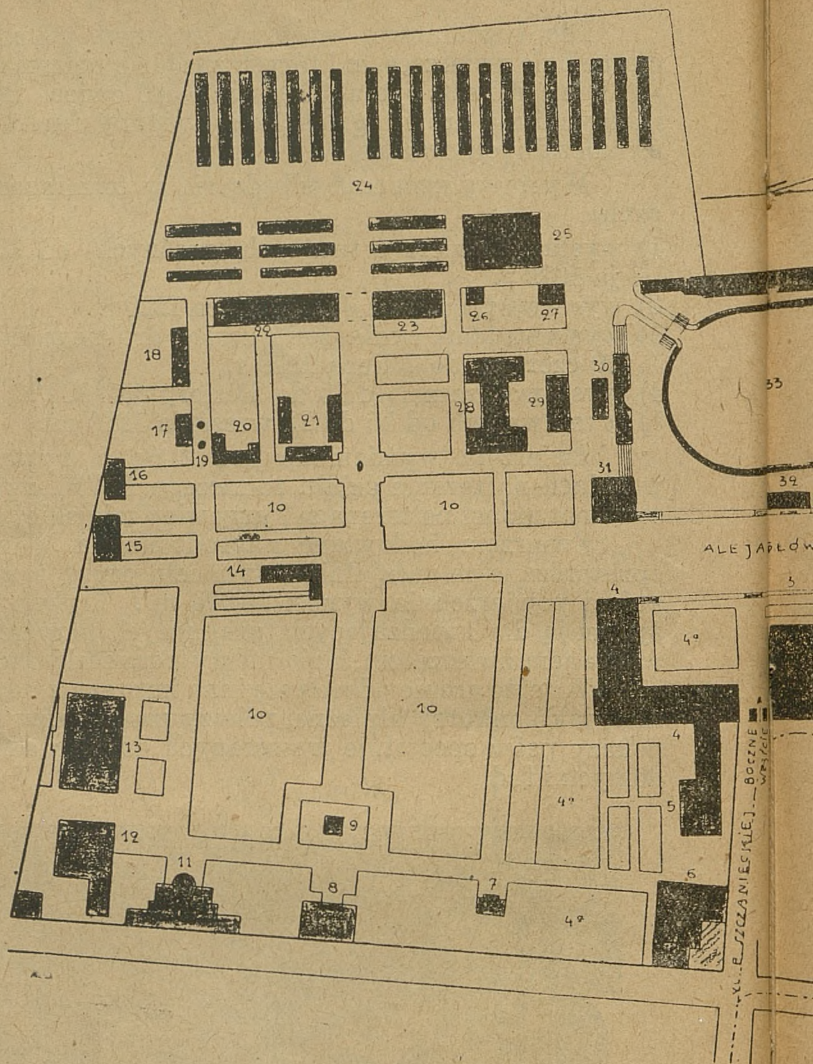
1) wystawa zwierząt tucznych (rzeźnych) od 18 do 20 maja 1929 r.
2) wystawa psów od 1 do 4 czerwca 1929 r.
3) wystawa koni, bydła, świń, owiec, drobnego inwentarza od 29 czerwca do 7 lipca 1929 r.
4) wystawa pszczół od 15 do 25 sierpnia 1929 r.
5) wystawa ryb od 15 do 22 września 1929 r.

Zwierzęta wymienione pod 2 do 5 wystawione będą w halach na terenie działu rolniczego PWK, zwierzęta opasowe natomiast na terenach Targowicy miejskiej w Poznaniu.

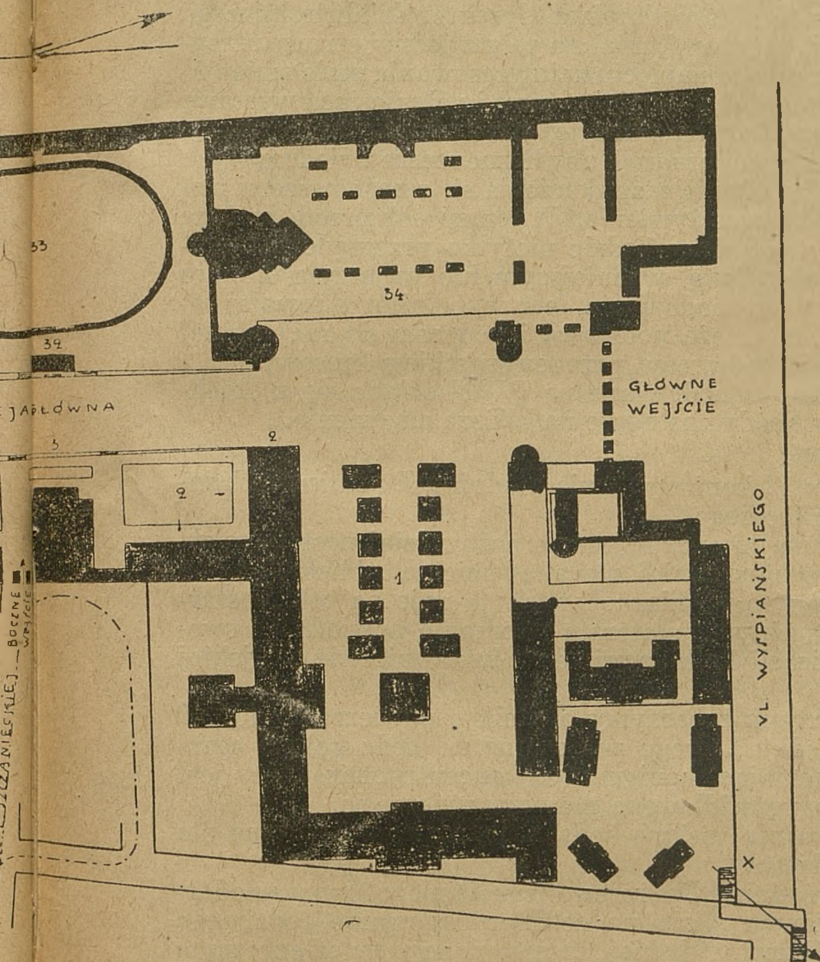
Zwierzęta hodowlane nagrodzone na Wystawie będą oprowadzane na specjalnie w tym celu przygotowanej arenie, której powierzchnia wynosi 10,000 m². Trybuny, które służyć mają dla zwiedzających, pragnących przyjrzeć się oprowadzanem zwierzętom, będą mogły pomieścić około 400 osób.

W tejże arenie odbędą się inne imprezy z udziałem zwierząt, jak konkursy hipiczne, pokazy pracy psów policyjnych, pokazy psów specjalnie tresowanych do prowadzenia niewidomych i t. d.

1. Przemysł Rolny
2. Maszyny Rolniczne
3. Organizacja Rolnictwa
4. Produkcja Roślinna.
5. Zw. Roln. Zakł. Doświadczalnych
6. Tanie Kuchnie
8. Pawilon Meljoracji
9. Pawilon Meteorologiczny
10. Ogrodnictwo
11. Łowiectwo
12. Leśnictwo
13. Przemysł Drzewny
14. Nawozy sztuczne
15. Organizacje Ziemiańskie
16. Ziemianki i Włościanki
17. Kurniki

18. Chlewnia
19. Silos
20. Obora
21. Stajnia
22. Mleczarstwo i Jajczarstwo
23. Produkcja Zwierzęca
24.—25. Namioty do krótkotrwałych wystaw zwierząt
26. Akwarjum
27. Jedwabnictwo
28. Ministerstwo Rolnictwa
29. Oświata Rolnicza
30. Spółdzielczość
31. Pawilon Ogrodnictwa
32. Państwowy Bank Rolny.

Gospodarstwo hodowlane na P. W. K.

Do największych bezsprzecznie atrakcji działu rolniczego PWK zaliczyć należy w pierwszym rzędzie gospodarstwo hodowlane — imprezę niespotykaną dotychczas na żadnej z wystaw zagranicznych.

Inicjator tego gospodarstwa, dyrektor działu rolniczego PWK, p. Dr. Konopiński, miał na celu z jednej strony utrzymanie w jednakowem napięciu zainteresowania stale zmieniającej się publiczności, dając jej przez 4 i pół miesiąca wystawę hodowlaną en miniature, z drugiej strony kierował się względami dydaktycznymi, pragnął, aby liczne rzesze zwiedzających rolników miały możność zaznajomienia się z najnowszemi metodami wychowu oraz żywienia. W ten sposób przedstawione gospodarstwo hodowlane będzie nietylko przeglądem, ewentualnie rozrywką, jaką w mniejszym lub większym stopniu jest każda wystawa hodowlana, lecz wypełni lukę trwałej celowości i stać się może podstawą i bodźcem do racjonalnej pracy w szeregu hodowców, przedewszystkiem kresowych.

Gospodarstwo hodowlane na PWK składa się z objektów, z których każdy zasługuje na bliższe omówienie.

1. Stajnia.

Stajnię z 12 koni wystawia stadnina Dobrojewo Franciszka hr. Kwileckiego.

Budowa stajni oparta jest na najbardziej postępowych, a jednocześnie bynajmniej nie akademickich, bliskich życia zasadach. Boksy o wymiarach 4×4×3 mają na celu dostarczenie czworonożnym lokatorom maximum powietrza i swobody w granicach kalkulacyjnie w budownictwie wiejskiej możliwych.

Przed stajnią zobaczymy okólnik o powierzchni 40×40 metrów, pośrodku którego znajdować się będą koliste ogrodzenia, umożliwiające koniom ruch koncentryczny, który jest konieczny dla prawidłowego rozwoju zwierzęcia.

Przed stajnią zasiane będą najbardziej pożyteczne dla koni mieszanki traw.

Wybór stadniny Dobrojewo jego eksponatu w gospodarstwie hodowlanem miało na celu propagowanie rodzimego typu konia półkrwi arabskiej, zaszczepionego na szlachetnym materjale wielkopolskim. Wytworzenie typu konia odpowiadającego warunkom remontowym, a jednocześnie zdolnego do wszelkiej pracy i najbardziej zbliżonego do nieistniejącego dziś typu t. zw. „konia polskiego" jest zasadniczym celem stadniny w Dobrojewie.

2. Obora.

Na oborę w gospodarstwie hodowlanem składają się majętności Pawłowice hr. Mielżyńskiej, Niepruszewo p. Medyńskiego oraz Pamiątkowo p. Koczorowskiej.

Zobaczymy w niej stadnika, 5 krów o przeciętnej mleczności 4500 ltr. przy 3,4% tłuszczu, 12 sztuk młodzieży; wszystko czarno-białej rasy nizinnej.

Wyżej wymienione okazy tak pod względem exterieru, jak pochodzenia i mleczności są tem, co można nazwać „idealną przeciętną", osięganą w naszych warunkach przy racjonalnej opiece i odpowiednim doborze materjału. Krowy są dojone elektryczną dojarką, który to system znajduje coraz liczniejszych zwolenników; umieszczona w oborze tabela pozwoli zwiedzającym zorjentować się w kalkulacji doju mechanicznego.

Nad krowami ujrzymy tablice, określające normy żywienia w sposób dostępny także dla rolników bez teoretycznego przygotowania.

Przy oborze urządzoną będzie rozlewnia i sprzedaż mleka higienicznego.

3. Chlewnia.

W chlewni zobaczymy 45 sztuk świń rasy białej ostrouchej o typie Yorcschira, hodowli p. Glockzina ze Strychowa.

Budowa chlewu uwzględnia w pierwszym rzędzie wymogi higieniczne i hodowlane, bez których racjonalna hodowla świń jest wogóle nie do pomyślenia. Jako typ najbardziej odpowiadający warunkom klimatycznym w Polsce wybrano nieco zmodyfikowany typ chlewni Lochowa (podmurowanie z cegieł do wysokości 1,5 mtr., pozostała część ścian z drzewa).

Zwiedzający będą mogli zapoznać się z całokształtem wychowu i tuczu trzody chlewnej, gdyż zorganizowane będzie racjonalne żywienie macior hodowlanych, prosiąt oraz tuczników.

4. Kurniki.

Organizatorem nowoczesnych kurników w gospodarstwie hodowlanem jest wybitny specjalista w tej dziedzinie inż. dr. J. Szuman.

Urządzenie korytarza w jednym z kurników umożliwi publiczności zapoznanie się ze sztucznym wylęgiem jaj, wychowem kurcząt bez kwoki, z gniazdami zatrzaskowemi, automatycznemi karmidełkami i t. p.

W kurnikach reprezentowane będą białe Leghorny hr. Czarneckiego z Raszew, białe Wyandotty hodowli Miłosławskiej oraz białe Zielononóżki p. Broekerowej z Strumian; pozatem ujrzy publiczność stadko kaczek — białych Biegusów, przewyższających w nieśności kury, wreszcie bażanty chińskie i mongolskie hodowli Miłosławskiej.

5. Silos.

Budowy silosu podjęła się firma „Silbet". Silos o wysokości 5 mtr., średnicy 3 mtr. i pojemności 35 mtr.^{3}, odpowiada

potrzebom gospodarstwa 20-sto hektarowego i będzie najlepszym argumentem, przemawiającym na rzecz propagandy tej ogólnie dziś na zachodzie stosowanej inowacji.

Zielona pasza będzie na oczach publiczności ładowana do silosów zapomocą sieczkarni z wydmuchem, poczem po sfermentowaniu będzie spasana na miejscu w oborze.

6. Gnojownia.

Gospodarstwo hodowlane byłoby niekompletne, nie przemawiałoby do przekonania zwiedzających rolników, gdyby nie ujrzeli wzorowo urządzonej gnojowni, bez której nie możliwem dziś jest racjonalne wyzyskanie inwentarza.

Gnojownię urządzają według metody prof. Dr. B. Niklewskiego z Poznania pp. Glockzin ze Strychowa, Koczorowska z Pamiątkowa, hr. Kwilecki z Dobrojewa, Medyński z Niepruszewa oraz hr. Mielżyńska z Pawłowic.

Zasadą tej gnojowni jest gorąca fermentacja mierzwy, zapewniająca minimum straty związków azotowych oraz zachowanie ciał koloidalnych.

Tak się przedstawia całość gospodarstwa hodowlanego.

Można dziś mieć pewność, że tak celowe przedstawienie cołokształtu praktycznych zagadnień hodowlanych przyniesię poza dużą atrakcyjnością znaczny pożytek na dalszą metę.

S. J. B.

Nasze stoisko na P. W. K.

Gospodarstwo Mleczne ma oczywiście swe własne stoisko na P. W. K., które się znajduje na terenach zachodnich w pawilonie Mleczarstwa i Jajczarstwa (pawilon 95, stoisko 3).

Bardzo efektowne dekoracje robią nadzwyczaj miłe wrażenie ponieważ uwydatnione tam jest w minjaturze małe gospodarstwo z wzorowo urządzoną oborą. W gospodarstwie tem krząta się gospodyni około przerobu nabiału. Obok widać pastwisko z pasącem się bydłem. Prócz tego na dalszym planie stoi mleczarnia, kompletnie urządzona, do której podjeżdża wóz mleczarski z mlekiem, zaś auto ciężarowe naładowane wyrobami z nabiału, jak masło, sery i t. d. odwozi je na stację kolejową, skąd jedzie mały pociąg towarowy wiozący masło w kierunku zachodu — czyli zagranicy — zaznaczając tem nasz eksport.

Wszystkie te wymienione przedmioty poruszane są prądem elektrycznym tak, że patrzący na to, ma przedstawione w minjaturze prawdziwe wzorowe życie uprzemysłowionej wsi. W końcu jest jeszcze uwydatnione rysunkami racjonalne wyzyskanie chudego mleka, które daje się zużyć jako pasza dla świń, drobiu i t. d.

Należy jeszcze nadmienić, że dekoracje malarskie są wykonane przez p. Jarockiego, artystę malarza Teatru Wielkiego Miasta Poznania i stoją na wysokim poziomie artystycznym.

Przypuszczamy, że nasi Pp. Czytelnicy będący w Poznaniu skorzystają z okazji i odwiedzą nasze stoisko, które da im miły obrazek wysiłku naszego w kierunku dorównania pismom zagranicznem, co jest w kraju naszym konieczne, choćby ze względu na wykazanie twórczości narodu polskiego, który po 10 latach samodzielnej pracy zdobył się na tak wielką rzecz jaką jest Powszechna Wystawa Krajowa.

Mamy nadzieję, że wszyscy zwiedzający będą nasze pismo tem więcej popierali i polecali swoim sąsiadom wierząc w to, że twórczość nasza idzie li tylko w kierunku podniesienia rolnictwa przez fachowe artykuły i porady.

Więcej na ten temat pisać nie będziemy, ponieważ najlepiej będzie świadczyć o nas samo stoisko, a więc **„Przyjdźcie i zobaczcie, a będziecie mieli obraz naszej pracy“.** T. T.

Co każdy hodowca winien jeszcze koniecznie zwiedzić na Powszechnej Wystawie Krajowej.

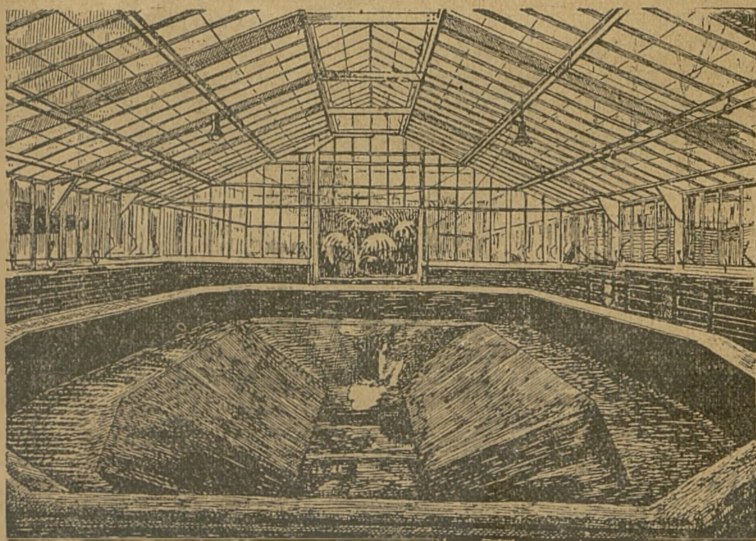
W pawilonie akwarjum ujrzymy w 50 basenach wszystkie gatunki polskich ryb słodkowodnych, ze specjalnem uwzględnieniem gospodarstwa karpiowego.

Nie mniej ciekawym będzie i pawilon Centralnej Stacji Jedwabniczej w Milanówku, w którym przedstawiony będzie dotychczasowy dorobek na tem polu. Jedwabnictwo dotychczas jeszcze w Polsce figuruje na szarym końcu i wiele miljonów wysyła Polska zagranicę za sprowadzony jedwab. A również dobrze może on być w kraju produkowany, to też tem większego znaczenia nabiera zapoznanie się, jak wytwarza się ten dotychczas mało znany produkt.

W pawilonie Mleczarstwa i Jajczarstwa ujrzy czytelnik nasz piękne eksponaty związane z temi dziedzinami i jako, prawdopodobnie najładniejszy eksponat, wystawę czasopisma Waszego Gospodarstwa Mlecznego.

Komitet państwowych ocen masła i serów urządzi krótkotrwały pokaz produktów mlecznych.

W pawilonie Ministerstwa Rolnictwa znajdzie każdy hodowca również działy interesujące go, mianowicie stwierdzi przy pomocy map, wykresów i eksponatów innego rodzaju, jaki udział bierze Ministerstwo Rolnictwa w rozwoju produkcji zwierzęcej w kraju, w szczególe w popieraniu hodowli, tępieniu zaraz, doświadczalnictwie zootechnicznym i t. d.

Palmiarnia w Parku Wilsona.

B A C Z N O Ś Ć!

Gospodarstwo 140 mórg pszennej ziemi, w mieście wyższe szkoły, kolej, gimnazjum, żywy i martwy inwentarz, dom 12 pokoi, światło elektryczne, cena 90.000 zł, wpłaty 50.000 zł.

Gospodarstwo 108 mórg pszennej żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 50.000 zł, wpłaty 30.000 zł.

Gospodarstwo 152 morgi pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 70.000 zł, wpłaty 40.000 zł.

Gospodarstwo 120 mórg przy mieście powiatowem, dom 8 pokoi z żywym i martwym inwentarzem, cena 60.000 zł, wpłaty 30.000 zł.

Gospodarstwo 1000 mórg pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 30.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 31 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 16.000 zł, wpłaty 10.000 zł.

Gospodarstwo 110 mórg pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 20.000 zł, wpłaty 12 000 zł.

Gospodarstwo 80 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 45.000 zł, wpłaty 30.000 zł.

Gospodarstwo 60 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 30.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 54 morgi pszennej ziemi z budynkami. inwentarzem, cena 25.000 zł, wpłaty 12.000 zł.

Gospodarstwo 85 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 40.000 zł, wpłaty 30.000 zł.

Gospodarstwo 53 morgi pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 20.000 zł, wpłaty 10.000 zł.

Gospodarstwo 64 morgi ziemi pszennej żytniej z budynkami, inwentarzem, cena 45.000 zł, wpłaty 30.000 zł.

Gospodarstwo 98 mórg pszennej ziemi, 5 mórg ogrodu owocowego, dom 8 pokoi, od Poznania 14 kl, z żywym i martwym inwentarzem, cena 100.000 zł, wpłaty 60.000 zł

Gospodarstwo 61 mórg pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 40.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 42 morgi z budynkami, inwentarzem, pszenna ziemia, cena 15.000 zł, wpłaty 10.000 zł.

Gospodarstwo 175 mórg, pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 39.000 zł, wpłaty 26.000 zł.

Gospodarstwo 300 mórg pszennej ziemi, na Pomorzu z budynkami, inwentarzem, dom 6 pokoi, cena 120.000 zł, wpłaty 50.000 zł.

Gospodarstwo 41 mórg, z budynkami, inwentarzem, dom 6 pokoi, cena 22.000 zł, wpłaty 15.000 zł.

Gospodarstwo 90 mórg, pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 45.000 zł, wpłaty 25.000 zł.

Gospodarstwo 50 mórg z budynkami, inwentarzem, cena 35.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 190 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, 16 klm. od Poznania, dom 6 pokoi, cena 100.000 zł, wpłaty 50.000 zł.

Gospodarstwo 64 morgi pszennej ziemi, od powiatowego miasta 5 km., dom 2 pokoje i kuchnia, budynki murowane, żywy i martwy inwentarz, rola przy domu, cena 14.000 zł, wpłaty 10.000 zł.

Gospodarstwo 73 morgi pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 36.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 140 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 50.000, wpłaty 25.000 zł.

Gospodarstwo 39 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 16.000 zł, wpłaty 12.000 zł.

Gospodarstwo 80 mórg pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem cena 45.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Gospodarstwo 68 mórg pszenno-żytniej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 20.000 zł, wpłaty 15.000 zł.

Gospodarstwo 93 morgi pszennej ziemi z budynkami, inwentarzem, cena 50.000 zł, wpłaty 20.000 zł.

Oprócz wyżej wymienionych gospodarstw mam jeszcze wiele mniejszych i większych, które są z żywym i martwym inwentarzem i budynkami zaraz na sprzedaż, przy kupnie wolne, w razie przyjazdu proszę zabrać gotówkę na zadatek 5—10.000 zł. Zgłoszenia przyjmuje Firma Sowiński właśc. St. Paterek Poznań, Św. Marcin 22, telefon 18-97, w podwórzu.

DZIERŻAWY.

Gospodarstwo 64 morgi z budynkami, inwentarzem, na 10 lat do wydzierżawienia, powiat Poznań, do objęcia potrzeba 5.500 zł, z morgi 50 kg. żyta.

Gospodarstwo 50 mórg, z budynkami, inwentarzem, na 9 lat do wydzierżawienia, powiat Września, do objęcia potrzeba 9.000 zł, z morgi 75 kg. żyta.

Gospodarstwo 121 mórg z budynkami, inwentarzem, na 10 lat do wydzierżawienia, dom 8 pokoi, od powiatowego miasta Gniezna 4 klm., do objęcia potrzeba 16.000 zł, z morgi 75 kg. żyta.

Gospodarstwo 240 mórg, z budynkami, inwentarzem, na 8 lat do wydzierżawienia, od miasta Poznania 5 klm, do objęcia potrzeba 28.000 zł, z morgi 50 kg. żyta.

Gospodarstwo 400 mórg w większem powiatowem mieście, wyższe szkoły, gimnazja, budynki, inwentarz, na 10 lat do wydzierżawienia, do objęcia potrzeba 80.000 zł, dom 5 pokoi, z morgi 50 kg. żyta.

Gospodarstwo 310 mórg, dom 7 pokoi, budynki murowane, ż żywym i martwym inwentarzem na 10 lat do wydzierżawienia, pow. Września, od miasta 4 klm, do objęcia potrzeba 36.000 zł, z morgi 50 kg. żyta.

Gospodarstwo 119 mórg, 2 klm. od miasta z budynkami, inwentarzem, dom 4 pokoje, na 8 lat do wydzierżawienia, powiat Szamotuły, do objęcia potrzeba 18.000 zł, z morgi 75 kg. żyta.

Gospodarstwo 80 mórg, z żywym i martwym inwentarzem, 15 klm. od Poznania, przy kolei, dom 5 pokoi, na 10 lat do wydzierżawienia, do objęcia potrzeba 12.000 zł, z morgi 70 kg. żyta.

Wszelkie dzierżawy są od zaraz wolne. W razie przyjazdu proszę zabrać gotówkę na zadatek. Zgłoszenia przyjmuje Firma Sowiński, właśc. St. Paterek, Poznań, Św. Marcin 22, telefon 1897 w podwórzu.

Nakładem i druk. „Gosp. Mlecznego" Poznań, Gwarna 9